Statsforvalteren i Trøndelag
Tröödndelagen Staatehaaltoje

Vår dato: 23.02.2021
Vår ref: 2021/2057
Deres dato: 23.02.2021
Deres ref:

Saksbehandler, innvalgstelefon
Simon Heier, 74 16 80 85

Indre Fosen kommune
Postboks 23
7101 RISSA
v/ Simon Larsen

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på en gaupe i Namsos kommune 220221

Indre Fosen kommune v/Simon Larsen søkte muntlig mandag 22. februar 2021 kl. 18:33 om tillatelse til skadefelling av en gaupe i Namsos kommune (nært grensen til Steinkjer kommune). Bakgrunnen for søknaden var funn av 1 reinkadaver ved Alhusen i Namsos kommune, som var påvist tatt av gaupe. Statsforvalteren i Trøndelag avslår søknaden om skadefelling på en gaupe. Avslaget ble formidlet per telefon mandag 22. februar 2021 kl. 18:45. Dette er et skriftlig svar på både den muntlige og skriftlige søknaden. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknaden
Indre Fosen kommune v/Simon Larsen søkte muntlig om skadefellingstillatelse på gaupe i området ved Alhusen i Namsos kommune mandag 22. februar kl. 18:33. Den muntlige søknaden ble fulgt opp med en skriftlig søknad fra Indre Fosen kommune, sendt til Statsforvalteren 23. februar 2021. Søknaden begrunnes med funn av 1 kadaver, som var ferskt, påvist tatt av gaupe ved Alhusen i grenseområdet mellom Steinkjer og Namsos kommuner.

Kommunen mener at ett ferskt kadaver er tilstrekkelig for å utløse en skadefellingstillatelse. Dette på grunn av at ett kadaver må regnes om et minimum mtp. skadeomfang og skadepotensiale. Da vær, føre, topografi og åtseletere er som kjent en begrensende faktor for at kadaver blir dokumentert eller oppdaget. Videre viser kommunen til årets kvotejakt hvor det ble tatt ut 3 gauper, og påpeker at uttaket ikke tilstrekkelig har begrenset skadepotensialet. Kommunen påpeker videre at dokumentert skade så nært kalvingstid i beiteprioritert område må tillegges avgjørende vekt i saken.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av gaupe
Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:
«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn.

Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:
«…Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til
a) Områdets betydning som beitemark
b) Skadenes omfang og utvikling
c) Potensialet for fremtidige skader
d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»

Betingende fellingstillatelser
Miljødirektoratet har i brev av 15. februar 2021 fattet vedtak om kvote for betinget skadefelling på gaupe. For alle forvaltningsregioner skal terskel for innvilgelse av skadefellingstillatelser differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. Kvote for betinget skadefelling gis primært med bakgrunn i at det kan oppstå akutte gaupeskader på tamrein i forvaltningsregioner med tamreindrift, men kvoten kan også benyttes dersom det oppstår akutte skader på sau. Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet en kvote for betinget skadefelling på totalt 2 gauper til region 6, gyldig fra 16. februar 2021 til og med 31. mai 2021. Av denne kvoten er det ikke felt gauper. Dette medfører at gjenværende kvote er på 2 gauper.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking
Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):
«*Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur*».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, herunder sørsamisk reindrift, jf. nml. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1846-2020 ble det registrert 15 ynglinger av gaupe før jakt i 2021 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed godt over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Gjennomsnittlig antall familiegrupper av gaupe i region 6 de siste tre årene (2018-2020) er på 15,3; også det godt over bestandsmålet. NINA introduserte i 2011 en prognosemodell for framskriving av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Beregninger gjort i NINA Rapport 1846 ved bruk av prognosemodellen viser at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet også før jakt i 2021 (antall familiegrupper før jakta i 2021). Med bakgrunn i data fra NINA Rapport 1846 anser Statsforvalteren i Trøndelag kravet i nml. § 5 om

at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Ifølge forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 er det foreslåtte skadefellingsområdet utenfor det vedtatte yngleområdet for gaupe i region 6, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 Midt-Norge. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, NINA-rapport 1370, Rovdata og forvaltningsplanen, anser Statsforvalteren i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Førevar-prinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Statsforvalteren er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, og mener derfor at føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Statsforvalterens vurdering
Bestanden av gaupe i region 6 lå før jakt i 2019 godt over bestandsmålet for regionen på 12 årlige familiegrupper, jf. NINA rapport 1679. NINAs prognosemodell indikerer at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet for gaupe også i 2020. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering, jf. forvaltningsplanen. Rovviltnemnda har i forvaltningsplan for store rovdyr i region 6 sagt at det omsøkte skadefellingsområdet ligger utenfor forvaltningsområdet for gaupe.

a) Områdets betydning som beitemark

Det omsøkte skadefellingsområdet har stor betydning som beiteland for reinbeitedistriktet om vinteren.

b) Skadenes omfang og utvikling

Imidlertid er det kun påvist en rein tatt av gaupe i dette området. Totalt på Fosen-halvøya er det påvist to skader (01.-05. januar og 20.-21. februar) forårsaket av gaupe siden 01. januar 2021. Om man inkluderer en skade på rein fra Sjøåsen (skadedato 09.-10. januar) som det er naturlig å se i sammenheng med to andre, så er det påvist totalt tre skader forårsaket av gaupe på rein siden nyttår. Skadedato for kadaveret som er bakgrunnen for søknaden er satt til 20. – 21. februar 2021, 1 til 2 dager før søknaden.

Selv om terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelser på gaupe innenfor yngleområdet for gaupe er høyere enn utenfor, er terskelen for å innvilge søknader om skadefelling av gaupe generelt lav i region 6. Ved vurdering av om det skal gis skadefellingstillatelse skal det legges vekt på føringene i regionens forvaltningsplan for rovvilt. Terskelen for å innvilge skadefellingstillatelse skal være lavere utenfor forvaltningsområdet enn i områder innenfor forvaltningsområdet. Med kun ett kadaver påvist tatt av gaupe på Fosen-halvøya den siste måneden før søknad om skadefelling, anser Statsforvalteren at det i dette tilfellet ikke er snakk om en akutt skadesituasjon. Skadenes omfang og utvikling gir ikke grunnlag for å innvilge søknaden.

c) Potensialet for fremtidige skader

Med mye rein i området og kalving noe lengre frem i tid vil det være potensial for fremtidige skader. På grunn av et beskjedent skadeomfang ville en eventuell tillatelse derfor i hovedsak være knyttet opp mot å forebygge fremtidige skader, samt å regulere bestanden av gaupe. Gaupebestanden skal i all hovedsak reguleres ved hjelp av kvotejakt, jf. rovviltforlikets punkt 2.2.9. Årets kvotejakt startet den 1. februar og kvoten på 3 gauper for Fosen er fylt.

d) Mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak

I denne aktuelle situasjonen har ikke Statsforvalteren vært i kontakt med berørte reineiere, men ser muligheter for å gjennomføre utvidet tilsyn i forbindelse med skadesituasjonen. Ut over dette er det forholdsvis små muligheter til å gjennomføre andre forebyggende tiltak.

Statsforvalterens konklusjon

Ved søknadstidspunkt var det kun påvist en skade på rein etter gaupe i det aktuelle området. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal være lav i områder uten mål om yngling for gaupe. Statsforvalteren kan likevel ikke se at kravet i rovviltforskriften § 9 til skadenes omfang og utvikling er oppfylt ved tidspunkt for søknad. Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling.

Statsforvalterens vedtak:

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Miljødirektoratet av 15. februar 2021, og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, **avslår Statsforvalteren i Trøndelag søknaden fra Indre Fosen kommune datert 22. februar 2021 kl. 18.33 om tillatelse til skadefelling av en gaupe med utgangspunkt i funn av ett kadaver ved Alhusen i Namsos kommune.** Avslaget ble formidlet pr. telefon til Indre Fosen kommune v/Simon Larsen mandag den 22. februar kl. 18:45.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
klima- og miljødirektør
Klima- og miljøavdelingen

Simon Heier
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Indre Fosen kommune

Namsos kommune	Stavarvegen 2	7856	JØA